

SLOVENSKI NAROD.

Izahaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četirih stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištevno, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Interpelacija

narodnega poslanca g. K. Rudeža in tovarišev slavnej c. kr. vladi o volitvah v trgovinsko in obrtno zbornico Kranjsko.

Ko je njegova ekscelencija g. trgovinski minister bil razdružil ljubljansko trgovinsko in obrtno zbornico, izrekoma se opiraje na §. 23. v zakonu od 29. junija 1868. leta v drž. zak. št. 85., potem je bilo slavno c. kr. deželno predsedstvo postavilo volitveno komisijo, katerej je prvosedoval c. kr. deželno-vladni tajnik, dr. vitez pl. Vesteneck.

Najprvo je treba govoriti o tem, kako je bila ta volitvena komisija sestavljena. Uže po njenej sestavi se je dalo soditi, da so pri sestavljanju te komisije čisto politični nagibi vodili c. kr. kranjsko deželno vlado, katero je zastopal g. vitez pl. Vesteneck. Kajti izmed njenih 8 mož jih je 7 bilo od nemške ustavne stranke, če tudi je ta stranka pri zadnjih volitvah trgovinske zbornice bila ostala v velikej manjšini, ter zaradi tega v dozdanej trgovinske zbornice nij imela neposrednega zastopa, ker so ti možje zdanje volitvene komisije za nadomestnike stopili vanjo stoprv potem, ko so bili iz nje odločeni narodni svetniki trgovinske zbornice. Po §. 8. v zakonu od 29. junija 1868. l. v drž. zak. št. 85. in po volitvenem redu za kranjsko, v Ljubljani stolujočo trgovinsko in obrtno zbornico št. 411. iz 1868. l. §. 8. treba da je v volitveni komisiji za prvosednika jeden komisar, katerega nareče c. kr. trgovinsko ministerstvo, potem jeden mož občinskega svetovalstva ljubljanskega, 6 zastopnikov trgovinske in obrtne zbornice, izmed katerih so trije od trgovinstva in trije od obrta in jeden zapisovalec. V tej volitveni komisiji je bil samo jeden zastopnik obrtnega stanu, namreč skrilni krovce g. Korn. Gospoda Albert Samassa in Gustav Tönies se je reklo, da sta bila v volitveno komisijo za to poklicana, ker sta zastopnika obrtnega stanu, a v resnici sta spadala pod trgovinski stan, kar spričuje volitvenik, katerega je ta komisija spisala, in tudi se je njima volitvena poverilnica vročila kakor volilcema trgovinskega oddelka. Brez vspeha je ostala tudi pritožba na to, da sta bila v volitvenik trgovinskega stanu uvrstena, zvonar gospod Albert Samassa in tesarski mojster Tönies. Ker zakon jasno in razumno piše, da je treba, da so trije možje volitvene komisije od obrtnega stanu, zategadelj je vsa ta volitvena komisija bila uže „a priori“ nezakonita, zaradi česar ima tudi vsako njeno dejanje na sebi znamenje nezakonitosti. Vrh tega ta volitvena komisija niti zapisovalca nij imela. K voditelju slavne c. kr. kranjske deželne vlade je bila šla pritožba na to, da

je omenjena volitvena komisija očitno nezakonito sestavljena; a pritožba nij imela uspeha.

Takoj v prvej seji te nezakonito sestavljene in zatorej tudi nezakonito zborujoče volitvene komisije si je nje predsednik g. vitez Fr. pl. Vesteneck rekel dati pravico, da je volitvenike tako sestavil, kakor je njemu služilo, da bi si s tem ugasil namerjavano maščevanje o Slovencih.

Zakon od 29. junija 1868. l. in volitveni red ljubljanske trgovinske zbornice je namreč tolmačil tako, da ima volitvena komisija pravico določati, kateri trgovski in obrtni razdelki naj volijo v obrtnem oddelku in kateri v obrtnem oddelku.

Volitvene komisije večina je najprvo na to pristala, ter potem odobrila tudi svojega prvosednika nasvete, kateri tako slovò:

- Obrtnik je tist, kdor trži samo s svojimi proizvodi, a trgovec je tist, kdor trži samo s tujimi proizvodi.
- Obrtna podjetja, katerih obrtovanje preseza rokodelstveno okrožje, spadajo pod trgovinski oddelak. (Člen 271. v trgov. zakoniku.)
- Kadar bi se utegnulo dvojiti, ali je kdo obrtnik ali trgovec, ker ima opraviti z različnimi vrstami poslovanja, po katerih bi se mogel šteti v obě kategoriji naj bode razsodljivo tisto njegovo poslovanje, katero mu je glavna stvar ter kaže večji obrat; ako bi se niti na tej podlogi ne dalo razsoditi, potem naj določi to, ali je dotičnik vpisan (protokoliran) ali ne, ako je vpisan, tedaj bodi trgovec ako nij, bodi samo obrtnik.

Na podstavi teh sklepov je prvosednik spisal volitvenike ter mej volilce trgovinskega oddelka vzel tudi tovarnike, pivovarje, malarje, rokovičarje in druge obrtnike, samo če plačujejo nad 8 gld. 40 kr. pridobitnega davka na leto, ter jih je po njegovo tudi treba šteti mej obrtne podjetnike, katerih obrtovanje preseza rokodelstveno okrožje; a o drugih, kateri so res večji obrtniki, ter bi po le tem krivem tolmačenju spadali tudi pod trgovinski oddelak, razsodilo se je tako, da imajo v obrtnem oddelku volitveno pravico.

A take pravice volitvenim komisijam zakon ne daje ter nobena volitvena komisija do zdaj še nij mislila, da je upravičena, ogniti se obče veljavnih pravil ter, da tako rečem, sama dejstvovati, kakor bi ona bila zakonodavna skupščina.

Da volitvene komisije te pravice nemajo in da nikoli nij bila slavnica c. kr. vlada nameravala, dati jim to pravico, to dokazujejo tudi podporni uzroki zakona o uredbi trgovinske in obrtne zbornice, kateri zakon je pred slavno poslansko zbornico državnega zbora bil položen za vladno predlogo. —

Podporni uzroki, ki jih je bila slavnica c. kr. vlada dostavila k §§. 8., 9. in 10., (volitvena komisija, volitveniki, razpis volitev) slovò tako:

„Ustanovitev volitvene komisije, da potem volitve pripravi in dožene, ter tudi te komisije dejstvovanje in njeno področje, vse to stoji na tanko na tistih pravilih, na kakoršnih se je to delo pri več zbornicah uže nekoliko let potrdilo po izkušnji. Zatorej jednaki komerna zakonita uredba v to stran ustreza načelom svobodoljubivega dejanskega opravljanja volitvenih poslov, in takšno uredbu priporoča tudi izkušnja, katero jo je potrdila.“

A opravični posel trgovinskih zbornic je stal na podstavi ukaza trgovinskega ministerstva od 26. majnika 1850. l., oziroma na podstavi istega začasnega zakona o ustanovitvi trgovinskih in obrtnih zbornic, kateri je bil potrjen z najvišjim sklepom od 18. marcija 1850. leta.

Ako bi volitvene komisije res imele pravico, določati, kateri trgovski in obrtni razdelki imajo volitveno pravico v trgovinskem oddelku in kateri v obrtnem oddelku, potem je bilo do dobrega nepotrebno, da je do polovice avstrijskih trgovinskih in obrtnih zbornic to določilo sprejelo v svoje volitvene redove.

Izmed teh hočemo tukaj imenovati:

1. Volitveni red trgovinske in obrtne zbornice dunajske, katera v §. 2. določa: „trgovinski oddelak ima v sebi; trgovinstvo na debelo in na drobno, banke, kreditne, občevalne in zavarovanske naprave.“ — „Obrtni oddelak ima v sebi: tovarniški obrt, potem obrt na debelo in na drobno ter tudi rudokopstvo.“

2. Volitveni red trgovinske in obrtne zbornice praške ima dva oddelka, izmed katerih se obrtni oddelak cepi v 3 razdelke namreč: v oddelak velicega obrta, obrtnega stanu in rudokopstva.

O volitveni pravici je določilo tako: „v trgovinski oddelak imajo pravico voliti banke in menjevalski trgovci, razpošiljači, imetelji blagovnih hranišč, trgovinski opravniki, kreditne in zavarovanske naprave, železnice, ladijeplavna in druga prevozna podjetja, katerih firma je vpisana v trgovinski imenik, ter tudi prisezni kupodolci, ako se od jednega podjetja plačuje konči po 42 gl. pridobitnega davka brez doklade.“

„V oddelku velicega obrta morejo voliti, kateri imajo plaveže in samokove, tovarniki, obrtniki, imetelji svobôščin, ki samo od jednega podjetja plačujejo brez doklade konči po 500 gld. pridobitnega davka na leto.“

„V rudokopni oddelku morejo voliti tisti rudokopniki, od katerih rudokopstva se na leto plačuje konči po 24 gl. odmernega davka. Volitvena pravica v oddelku obrtnega stanu

obseza vse obrtnike, tovarnike in imetelje svobôščin, kateri nimajo volitvene pravice v oddelku velicega obrta, potem obseza tudi tiste kupce, kateri nimajo v trgovinskem oddelku volitvene pravice, ako plačujejo konči po 8 gld. 40 kr. pridobitnega davka brez doklad, ter tudi tiste rudokopnike, kateri nimajo v rudokopnem oddelku volitvene pravice, ako jim je konči po 8 gld. odmernega davka pripisano.

3. Volitveni red liberške trgovinske in obrtne zbornice določa: „v trgovinski stan imajo pravico voliti: bankérji in menjevalci, vsi veliki in mali trgovci, zavarovanjske, razpošiljalne in prevozne naprave, železnocestna in parobrodna podjetja in ladijni gospodarji, kateri plačujejo konči po 30 gold. pridobitnega davka. — II. V stan velicega obrta imajo volitveno pravico: katerim je dana dovolitev za tovarne in obrte, rudarski ali politično dovoljeni plaveži in samokovi, stavbinski obrti in ladijedelci, kateri plačujejo konči po 100 gld. pridobitnega davka ali od rudokopstva jednako vrednost odmernega davka, oboji brez doklad. — III. V obrtnem stanu z rudokopstvom vred imajo volitveno pravico v I. in II. točki imenovani obrti, če se od njih ne plačuje oziroma po 30 gld. in po 100 gld. pridobitnega ali odmernega davka, in tudi vsi ostali obrtni podjetniki, ako plačujejo konči po 8 gld. pridobitnega ali odmernega davka brez doklad.“

Dalje se opiramo na zgoraj imenovani zakon od 18. marta 1850. l. v drž. zak. št. 122, kateri določa področje trgovinskemu in obrtnemu oddelku, ter tudi ustanavlja, kdo more v katerem oddelku biti izvoljen. Ta zakonito ustanovljena določila so bila sprejeta tudi v poprejšnje volitveno pravilo trgovinske in obrtne zbornice kranjske. Tudi v novi, pred slavno c. kr. trgovinsko ministerstvo položeni volitveni red ljubljanske zbornice se je bilo predelo to določilo, ki je ustanavljalo, kdo ima pravico voliti v trgovinskem, a kdo v obrtnem oddelku; a vsled naredbe slavnega c. kr. trgovinskega ministerstva se je iz njega izbrisalo. Tega razločka sicer ne nahajamo tudi v volitvenih redovih mnogih drugih zbornic, tako na pr. ga nij v gradske, ljubenske, celovške, salcburške itd., a vendar se nij do zdaj še nobena izmed njih domislila, v trgovinskem oddelku volitveno pravico dajati tovarnikom, železninarjem, pivovarjem, marelarjem in drugim obrtnim ljudem.

Če tudi se v posameznih volitvenih redovih res nahajajo male razliknosti, vendar vidimo v njih celo vrsto vodilnih stanovišč, katera so povsod jednako veljavna, ker stvar sama ob sebi tako nanaša.

Ta vodilna pravila so:

- a) pod obrtni oddelak spadajo: bankérji, menjevalci, veliki in mali trgovci, zavarovanjske, razpošiljalne in prevozne naprave, železnocestna in parobrodna podjetja in ladijedelci;
- b) pod obrtni oddelak spadajo tudi vsi veliki obrtniki in tovarniki, ter vsi trgovci, kateri ne plačujejo po toliko davka, po kolikor ga je treba za trgovinski oddelak.

Ljubljanska volitvena komisija je te zakonite določbe pogazila na dve strani, ker je: a) v trgovinskem oddelku samohotno dala volitveno pravico posameznim obrtnikom in

tovarnikom, katerih obrtovanje preseže rokodelstveno okrožje, in b) ker tistih trgovcev, kateri ne plačujejo po toliko davka, po kolikor ga je treba za trgovinski oddelak, a plačujejo po toliko, po kolikor ga je odmenjenega obrtnemu oddelku, nij uvrstila v obrtni oddelak, nego vzela jim je vso volitveno pravico.

Treba je tukaj pristaviti, da v točki a) omenjeni obrtniki niso kaki veliki obrtniki po zmislu trgovinsko-zborničnega zakona od 29. junija 1868. l. §. 7; kajti nikakor ne plačujejo po 100 gld. pridobitnega davka.

Vrhu tega je ljubljanska volitvena komisija sama sebi dala pravico, določati, v katerem oddelku naj voli tist, kdor bi se po svojih poslih dal lahko v oba oddelka postaviti. A ta pravica nikakor ne pristoji volitveni komisiji, ker v mnoge volitvene re-dove, katere je potrdilo slavno c. kr. trgovinsko ministerstvo, sprejeta so določila, da nikdo ne more v več kategorijah svojega glasu oddajati, a da, kadar mu več svojstev daje volitveno pravico, stoji njemu na izvoljo, samemu določiti, v katerem oddelku hoče voliti, in tudi §. 7 volitvenega reda ljubljanske trgovinske zbornice ustanavlja, da, kdor ima v več kategorijah volitveno pravico, sme voliti samo v eni kategoriji.

Dalje je volitvena komisija vzela volitveno pravico vpisanemu trgovcu V. C. Zupanu, kateri je mnogo let bil za zborničnega prvosednika, ter so ga kakor prvosednika bili tudi poklicali v zdanjo volitveno komisijo. To pravico so mu vzeli, ker se je reklo, da zdaj uže ne trguje; a njegovo ime se nahaja v davčnih zapisnikih, zaznamenano z največjim pridobitnim davkom, kar ga v Ljubljani more kdo plačevati od striznega blaga, ter njegova firma je vpisana v trgovinskem imeniku. Iz vsega tega je razvidno, da je povse samohotno, ter nezakonito volitvena komisija delala, sestavljaje volitvenike. A ker je pritožbe o teh stvareh baš ta komisija razsojala sama, in zatorej bila „judex in propria causa“, zatorej se je uže naprej malo ne za trdno vedelo, kakšen uspeh bodo imele pritožbe.

Tudi je volitvenike po zakonu treba javno razgrniti na videž, da more vsak ugovarjati, komur bi se treba zdelo. Navada je bila dozdej taka, da so volitveniki bili na videž izgrnjeni pri vseh davkarskih uradovih po deželi in tudi pri ljubljanskem magistratu. Zdanja komisija se je ognila tudi tega, izvestno upravičenega postopanja, kajti volitveniki so bili razgrnjeni samo v Ljubljani v pisarnici prvosednikove volitvene komisije, in zaradi tega je pretila nevarnost, da se nikakor ne bode mogel pritožiti nihče iz mnogih tisoč volilcev, živečih po deželi, a to še tem bolj, ker niso niti uradne novine (Laibacher Zeitung) razglasile, da ti volitveniki javno leže kje na videž razgrnjeni.

Ko je deputacija, v kateri so bili zastopniki trgovinskega in obrtnega stanu z deželnimi poslanci vred, voditelju c. kr. kranjske deželne vlade ustno pritožbo na vse to nezakonito početje izrekla 13. dan decembra 1874. leta, tedaj je g. dvorni svetnik vitez pl. Widmann vse te nezakonitosti imenoval nezapazene pomote in obetal pomoči. Vsled teh naših stopinj je pritožni obrok v uradnih ljubljanskih novinah (Laibacher Zeitung) 14. dan decembra 1874.

leta bil razglašen prvič in zadnjič, in volitveniki se niso bili po dozdanjem običaji poslali davkarskim uradovom, nego samo okrajnim glavarstvom na pregled, če tudi vsako okrajno glavarstvo obseza po 15—24 milj, da zatorej ob tedanjem, reklo bi se, stanovitem, snežnem metézi volilci, kateri ne prebivajo tam, kjer je okrajno glavarstvo, nikakor niso mogli pregledati volitvenikov.

Tudi se je bil vsled te ustne pritožbe podaljšal ta pritožni rok do 29. decembra 1874. leta, zatorej za 14 dnij. Slavnej volitvene komisiji so se pritožbe bile podale 29. decembra 1874. leta.

S te sestave volitvene komisije in z njenega poprejšnjega početja se nij dalo težko uganiti, kako se bode na te pritožbe ozirala. Z odpisom od 30. decembra 1874. leta je bila na pr. soparske in umeteljne mline in žage vzela v volitvenik trgovinskega oddelka, a navadne mline in žage na vodi je uvrstila v obrtni oddelak, in rekla, da zato, ker ti mlini meljô tuje žito za plačo, in te žage režejo tuje hlode tudi za plačo, kar je očitna neresnica.

Da povêmo samo jeden primer, nahajamo v ljubljanskej okolici nad 20 mlinov na vodi (po vaséh v Gamelnjih in ob Savl), kateri meljô samo svoje žito, da potem njegovo moko prodajejo. Tako tudi vse žage po Notranjskem režejo samo svoj les, katerega potem žagarji prodajejo v Trst, v Mar-siljo in v jutrovo deželo. To na jedino samohotnost oprto, z nikakoršno stvarjo ne opravičeno dejanje je narodnim volilcem v trgovinskem oddelku vzelo nad 100 glasov. Vprašamo, kje se li mlinom in žagam upravo začenja umetelnost? Po naši misli, na katero pristane vsak človek, kateri ima pet čuvstev, je umeteljno delo vsak mlin in vsaka žaga, goni si jo voda ali sopara. Ali se kaže več ali menj umetelnosti pri naredbi take naprave, to nema nobene cene v tem vprašanji, o katerem se zdaj ménimo. Ako je volitvena komisija v obče zahtevala, mlinarje in žagarje spraviti v trgovinski oddelak, to se je mogla in smela držati samo jednega vodila, namreč visočine pridobitnega davka, drugačnega vodila, katero bi kolikaj razuma kazalo, kar se tiče ločitve mlinarjev in žagarjev v trgovinski in obrtni oddelak, nikdo ne more po pravici najti, naj bi se ne vem kako prizadeval. Zaradi tega se je bilo treba na dotično pritožbo ozirati in zatorej v trgovinski oddelak sprejeti vse mlinarje in žagarje, kar jih plačuje konči po 8 gld. 40 kr. pridobitnega davka brez doklad. A ker so tisti mlinarji in žagarji, o katerih je bila pritožba, sami Slovenci, to jih je nemška volitvena komisija samo zaradi tega spravila v obrtni oddelak. Po izkazilih vidimo premnogo takih, za katere se je potezala pritožba, v obrtni oddelak pahnjenih baje zategadelj, ker po mislih volitvene komisije ne bi plačevali po toliko pridobitnega davka, po kolikor ga je treba, namreč po 8 gld. 40 kr.

S kako lehkomiselnostjo in s kako površnostjo je volitvena komisija delala baš v tej stvari, kaže to, da povêmo samo jeden primer: trgovec Ferd. Seidel v Novem mestu po pismenem potrdilu o pridobitnem davku od 7. avgusta 1874. l. plačuje po 10 gld. 50 kr. pridobitnega davka, in bil je v pri-

(Dalje v prilogi.)

tožbi 148. imenovan; a volitvena komisija ga je vsled izkazila pehnila v obrtni oddelk, vsled komisijskega dokazovanja, da baje plačuje samo po 5 gld. 25 kr. pridobitnega davka.

Volitvena komisija tudi nij mogla drugače nego z največjo površnostjo rešiti te pritožbe, katera se jej je bila izročila 29. dan decembra 1874. leta, ker jo je samo v jednej večernej seji 29. dan decembra 1874. leta rešila od kraja do konca.

Volitveni red kranjske trgovinske in obrtne zbornice, stolujoče v Ljubljani, št. 411 od 1868. leta v zadnjem odstavku šfa. 8. govori: „o pritožbah razsoja volitvena komisija ter svoja razsojila naznanja pritožnikom.“ Dalje govori v §. 10.: „volitvena komisija sestavi potem popravljeni volitvenik ter na njega podstavi naredi volitvene poverilnice z glasovalnicami za volitev, in vse to z volitvenim razpisom vred, v katerega je treba postaviti število in kategorijo tistih družabnikov, katere bode volitvi, in kateri odstopijo, ter tudi dan in uro, kdaj bode volitev, po županstvu in razpošlje volilcem tako, da bode mej vročevalnim dnevom in mej samo volitvijo kakih 8 dnij časa. Sam volitveni dan se vrhu tega tudi javno razglasi.“

To neizmerno važno zakonito določbo je volitvena komisija kar z nogami poteptala. Ne da bi volitvena komisija bila volitvenik popravila, nego vse na tihem je 30. dan decembra 1874. leta ob 9. uri zjutraj ukazala 5 občinskim boričem, da so po ljubljanskem mestu volitvene poverilnice raznesli tistim, ki v Ljubljani prebivajo in imajo pravico voliti v trgovinskem oddelku. Tem boričem je bilo odločno ukazano, da so dolžni do 11. ure do pola dne vročevanje okončati. Vsacemu teh boričev, ki so raznašali volitvene poverilnice, šlo je tesno za petama po več agitatorjev nemške stranke, kateri so od tako preloptnutenih ničemur se nadejočih volilcev na golem listu podpisane volitvene poverilnice zahtevali in jih tudi kar jemali jim z različnimi izgovori in slepilnimi izmisleki. Narodna stranka, trdno upajoča na zakon in na pravičnost slavne vlade, zvedela je na svoje nepopisno iznenadstvo o tem početju stóprv 30. dan decembra 1874. leta po polu dne, ko je bila pobrana uže večina na belem listu podpisanih, od volilcev tako izmamljenih poverilnic, kakor smo zdaj povedali. Vsled tega nečuvnega, do zdaj še nikoli nikjer bivšega početja narodna stranka, o vsem tem ničesar ne vedóč, fizično nij mogla nikakor pristopiti k volitvi. Stóprv potem, ko je bila ta vsa čudnovata „volitev“ reklo bi se, uže v kráji, slavna vlada 2. dan januarja 1875. leta v uradnih ljubljanskih novinah (Laibacher Zeitung) razglasi volitveni razpis in volitveni dan, zaradi česar je mej volitvenim razpisom in mej volitvenim dnevom, napovedanim na 8. dan januarja 1875. leta bilo zakonu v podsméh samih 8 dnij časa.

Še vse drugače se je godilo po deželi. Niti na kmetih se poverilnice nijso vročevale po županstvih, nego volilcem so jih osobno dajali uradniki a največ bričci. kr. okrajnih glavarstev. Ker so na kmetih prebivajoči, tako preloptnuteni volici še menj vedeli, o čem se stvar suče, nego li volilci ljubljanskega mesta, zato je večina izmej njih brez krčenja oddala na golem listu podpisane poverilnice, katere so jemali slepimi izmiselki. Če se zakon tako z nogami tepta,

lahko je razumeti, kako je to, da se je uređovatelj vse te komedije, vitez pl. Vestenek, mogel uže v začetku decembra meseca javno hvaliti: „svoje zmage sem gotov“.

Slavna vlada naj pomisli, kakšen vtisk te vrste početje, s katerim kranjska deželna vlada zakon tepta z nogami, zasekava v kranjske lojalne prebivalce, ki zakon vedno spoštujejo in ki so z večine Slovenci! Dalje slavnej vladi ponujamo na premislek in pretehtavanje, kakšno vrednost more slavnej vladi imeti taka trgovinska zbornica, katera je potem načinu nabrana in v katerej so sami vladni ljudje! Če slavna vlada prižiga luč tacega izgleda, to so kranjski prebivalci prisiljeni, izgubiti vsak pravni čut in se uveriti, da si je slavna vlada v svoje geslo izbrala znani izrek: „moč je nad pravico“.

Ko se je pri volitvah trgovinske zbornice 1866. leta bilo nadejati, da bi narodna stranka utegnila nadvladati, kakor je kazala prva preštete voléčih glasov, to je bila nasprotna stranka ljubljanskemu deželnemu sodišču zglasila kazensko ovado. Deželno sodišče je preiskavalo, kar je najdrobneje moglo, ter našlo jedino to nezakonitost, da je več volitvenih listov bilo nezapečatenih poslano volilnej komisiji. Zaradi tega, izvestno malenkostnega pogreška v obliki je bila slavna vlada ovrгла vso to volitev in priredila novo volitev z novo volitveno komisijo. Tudi v novej volitvi je bila narodna stranka zmogla z veliko večino.

Ako se je slavnej vladi tedaj zaradi tega pogreška v obliki zdelo potrebno, vso volitev ovréči, nadejemo se ter upamo trdno v modrost slavne vlade, da ona, nepristranska braniteljica zakonu, kateri je jednako veljaven Nemcem in Slovencem, tudi zadnjo volitev ovrže, in to tem bolj, ker je izvršena vsacemu zakonitemu pravilu na posmehovanje.

Kodarsó župani nenarodni in ustavoverni, kakor na pr. v Ljubljani, v Kámeniku in v Trziči, ondod je dala vlada, kakor zahteva zakon, glasovalnice in poverilnice razdeliti po županih. A ker je ogromna večina kranjskih županov narodna, zategadelj je vlada malo ne povsod nezakonito razdeljevala te liste po svojih boričih ali po kacem drugačnem znanem ustavoverci, kakor na pr. v Zatičini in v Šentvidu pri Zatičini po nekakovem Hanfu. Ti nezakoniti vladni raznašalci so imeli trd ukaz, nobenemu volilcu v rokah ne ostaviti glasovalnice, nego povsod volilcu izmamiti podpis ali križ, in potem na vsak način podčrtani list mahoma zopet s soboj vzeti. Povsod so ti vladni raznašalci ljudém lagali, da se podkrižavajo zato, da bi se v trgovinsko zbornico volili taki možje, kateri davke ali znižajo ali jih do konca odpravijo. V mnogih krajih so ti vladni agenti še tudi mrtve in nenavzočne možé podpisovali in podkrižavali, kar je na pr. potrdilo samo Novomeško državno pravdníštvo za Črnomeljski okraj. A z večine je naše zelo navadno ter z davki preobloženo ljudstvo verjelo tem lažem in sleparstvom vladnih agentov in tako tudi podkrižane listke oddalo po zahtevanju.

Vsled teh do zdaj nečuvnih prevár in sleparstev, ki so jih počenjali vladni ljudje, prišlo je volitvenej komisiji nad 100 protestov, in ministerstvo samo jih je 42 mej njimi pripoznalo za opravičene. A poleg vsega tega je odgovorilo ministerstvo, da ti protesti ne motijo, da bi zbornica ne bila

zakonita, ker ministerstvo hoče zbornico na vsak način ustavoverno imeti za to, da bi se iz nje pozneje v deželni zbor volila dva narodnosti protivna poslanca.

A mi smo dolžni, tukaj odkritosrčno povedati, da iz te zbornice izvoljenih poslancev ne bi mi nikoli mogli pripoznati za poslance, izvoljene po zakonu.

Po odgovoru slavnega ministerstva, bi mi bili prisiljeni misliti, da v kranjske deželi veljati dve pravici, jedna Slovencem, a druga ustavovercem.

Pravica ustavovercev je v tem, da ustavoverec v oklepu zakona ali proti zakonu svobodno počenja vse, kar se mu zdi koristno in ugodno, da svojo namero doseže; a pravica Slovencem je v tem, da vse njegove pritožbe o prestopljenih zakonih ostanejo brez vspeha pri vseh instancijah. To se vidi iz tega, ker je samo jedna ustavoverna ovada 1866. leta mogla volitve, katere so se bile izvršile Slovencem na korist, razrušiti zaradi malega pregreška na obliki, a zdaj ne more nič opraviti nad 100 dobro z uroki podprtih pritožeb. Vendar ker še zdaj ne moremo verjeti, da bi se vlada res držala te teorije „o dvojnej pravici“, zatorej vprašamo:

„Ali slavna vlada letošnje volitve v trgovinsko in obrtno zbornico, ki so se od prve do zadnje točke vršile nezakonito, v resnici misli definitivno za veljavne potrditi?“

V Ljubljani 10. maja 1875.

Karel Rudež, gr. J. Barbo, Dr. Poklukar, dr. Bleiweis, Obreza, Luka Robič, dr. V. Zarnik, J. Toman, J. N. Horak, M. Kramarič, Kramar, Jugovic, M. Lavrenčič, Kotnik, P. Graselli, Tavčar.

Dopisi.

Iz Maribora 6. maja [Izv. dop.]

Da naši domačini izvedo kako naša občina „špara“ ali štédi, bilo bi dobro, gospodarstvo naših nemških mestnih očetov nekoliko razglasiti, ker razen „Mariboržanke“, katerej so pa tudi na vse kraje usta zamašena, ne briga se noben časnik za naše mesto. Tako delajo naši mestni očetje kar se jim le poljubi. Na primer je pustil naš „kuče-gazda“ skozi naš lep park, katerega so mestjani z neizmernimi stroški ustvarili in na vse strani na najlepše okinčali, strašen prekop narediti, kateri se od Suec-kanala malo loči. Vodica, katera se je poprej po lepem zelenem grabenčku zvijala, se je sedaj izgubila in le odrti visoki bregovi gledajo v kvišku; na mesto lepih romantičnih mostičkov iz brezovega kolja, so sedaj strašni viadukti, in to vse kakor na jezo in kljubovanje „mladim“ sicer pa na stroške nas vseh, ker ta mala pridnost prihaja uže sedaj brez viaduktov blizu 1000 gld. stati, kje pa so viadukti?

Ali nikdo se ne upa temu zoperstaviti se, če ravno za hrbtom godejo in mrmrajo. Na primernem kraju sme samo „stari oča“ govoriti. Drugi samo prikimavajo, bodi si tako ali tako, oča so zapovedali mora veljati če ravno pri drugej seji ravno tisti oča vpijejo, da „šparajmo“. A še to le tam, kjer nemajo ta oča nobenega posestva!

Ravno tako se sedaj uže pri dveh mestnih sejah zastran necega vodotoka ali kanala kregajo, če ravno so se posestniki cele ulice pritožili zoper ta kanal, vse nič ne pomaga, kanal mora tukaj iti, akoravno bi na drugi strani polovico manj veljati prišel in

potrebnejši bil, a tam nemajo oča nobenega posestva blizu, čemu potem kanal?

Kar se našega socijalnega življenja tiče je vse jako tiho. Naši nasprotniki nameravajo zopet politično društvo ustanoviti, a nemajo pravega voditelja. Naš Frice od kar se je zopet oženil, je bolj miren postal, „rešetarju“ pa nihče več ne veruje in njegova stranka je zginila; tako je malo upanja, da bode politično društvo k zdravemu življenju prišlo.

Naša čitalnica zdaj jako dobro napreduje, člani vedno prihajajo. Od 12 smo denes do blizu 60 prišli in je upati, da se bode v zimskem času popolnem oživila. Naj več zasluže k temu napredku moramo g. Maksu Koserju prištevati, ker on je nevtrudljiv delavec drugo pa g. Miklošiču, kateri pri svojih velikih poslih redno k petju dohaja je izvrsten pevovodja. Samo ko bi tudi pevci nekoliko bolj redni bili, drugi pa včasih nekoliko manj govorili in rajši več čitali ali mislili. — Za stanovanje se odbor trudi in gotovo se bode posrečilo, da bomo v zimskem času primerno stanovanje imeli za čitalnico.

Iz Radgonskega okraja 5. maja [Izz. dop.] Minol je sv. Jurij, in tudi naše lepe slovenske gorice so okopane, a žalibog da so ljudje v našem kraju ob času vinogradne kopi nekako ob pamet, ter zabavljajo prav preveč na vse nove dobre uredbe in ukaze. Največ pa trpimo liberalci v tem času, ker nas tercijalke in drugi skoraj — pomilovanja vredni neumneži z vso svojo strastjo napadajo in obirajo kar do kosti.

In kdo je vzrok vsega tega? Pri nas nikdo drug kakor g. kaplan A. Kocuvan; on je ustanovil ta prepir, katerega ljudje pred tremi leti tukaj še niti poznali niso, in to sovrašтво pridiguje še dan denes v cerkvi. Ali kaj mu vse to pomaga! Na njegovo veliko jezo in nezadovoljnost se pa vendar število narodnih mož, posebno pa mladih ljudi pomenljivo množi, kateri radi segajo po „Sl. Tedniku“ in ga marljivo beró, posebno pa „Slov. Narod“ in še celo „Soča“ katere liste si od rok do rok izposojujejo. Rodoljub iz Cmureka n. pr. brez vseh stroškov pošilja dva lista daleč proč; zatoorej mu tukaj v imenu vseh izrekam očitno zahvalo.

Ustanovilo se je tukaj tudi neko „tercijalsko-babje“ društvo, katero ima namen „moliti“ in „delati“ (kako?) za spreobrnjenje liberalcev in druge take „pobožne“. Da bi molili za svoje spreobrnjenje k pameti!

Domače stvari.

— (Kranjski deželni zbor in cesar.) V včerajšnji seji je narodni poslanec dr. Zarnik stavil predlog, naj gre deputacija iz deželnega zbora v Šent-Peter na Notranjsko, da cesarja v imenu slovenske kranjske dežele pozdravi ob njegovem prepotovanju iz Reke. Ta nasvet nij bil, kakor se je videlo, niti vladnim organom niti nemškutarjem nič kaj po volji, ker ti elementi se sedaj povsod postavljajo mej Slovane in mej vladarja, ker je ta enkrat rekel, da hoče imeti mir mej svojimi narodi, kar upamo, da se bode končnem vendar zgodilo. Deželnega načelnika namestovalec baron Vidman je predlog s tem podiral, da je cesar sam izrekel, da neče sprejemati deputacij v Št. Petru. To je tudi Kaltenegger poročal in tako pritrjeval. Vendar je narodna večina sklenila, deželnemu glavarju naročiti, naj telegrafično cesarja vpraša, ali

sprejme deputacijo kranjskega deželnega zbora. Natančnejše povemo v poročilu o tej seji. — Naši protivniki bodo gotovo intrigirali proti demonstraciji, ker je od narodne stranke sprožena. Ali narodnjaci na Notranjskem se naj ne dajo strašiti od nobenega birokrata alinemškutarja! — Če deputacije ne bodo dovoljene naj mase pridejo in cesar naj čuje slovanski klic, pred katerim je, kakor vse kaže, nemškutarjev vendar močno strah.

— (Iz današnje številke) smo morali, navzlic temu, da smo jej prilogo dali, politični razgled in več dopisov izpustiti in za prihodnjo številko odložiti, da smo mogli včeraj (v ponedeljek 10. maja) v kranjskem zboru stavljeno prevažno narodno interpelacijo nepretrgano prinesiti.

— (Novomeščanom) je cesar daroval novo zastavo za meščanski kor, cesarica pak je dala krasne trakove za zastavo.

— (Iz Cerknice) se nam piše: Izročil sem zaradi bolezni vodstvo uradnih opravil tukajšnje županije prvemu svetovalcu a vendarle je denes, ko nij imenovani gosp. svetovalec zavoljo bolezni v županijsko pisarnico prišel, pri meni občno spoštovani posestnik iz Bezovljaka se pritožil, da ga je tukajšnji dekan ob priliki ko je oklice svoje hčere pri njem vpisoval, silil depozitirati 50 fl. denarjev in to v ta namen, da bode on garantiral, da se o ženitovanju ne bode zgodila nikaka nerednost. Bi se li kaka nerednost zgodila onda bi zapadlo vseh 50 fl. ubožni blagajnici tukajšnje fare. — Gledati na to, je-li pri ženitvah vse v redu, gre v prvi vrsti le županijam, nikakor pa ne dekanijam. Odsvetoval sem toraj možu iz Bezovljaka depozitirati 50 gld. Omenim le pri tej priliki, da je pred 14 dnevi neki ženin tukaj položil zares pri njem 10 gold. „garancije“. Je-li dekan, potem ko srenja vestno pazi na vsak nered, onemu denar nazaj izplačal — tega ne vem. Je-li to prav, ali nij prav, naj sodi svet. Sploh naj bode rečeno gospodom: „Črevljari ostani pri svojem kopitu“. — Saj je vam gospodom vendar-le zadosti, da gredo ovčice po hlevnih štv.: k spovedi. A. M., župan.

— (Novo slovensko društvo.) Iz Trsta se nam piše: Ne morem zamolčati pridnosti in delavnosti vrlega slovenskega rodoljuba tržaškega, g. Dolinarja. Neznano je še, da se v tukajšnjem mestu Trstu snuje novo društvo po imenu „Pevski Sokol“, z društveno obleko. To društvo ne bode samo za Trst, ampak tudi za okolico pomen. Okoličanski mladenči, vrli pevci, tudi vam so proste duri vanj!

— („Učiteljsko društvo za slovenski štajler.“) Vabilo k odborovi seji, ki bode 17. maja, na binkoštni ponedeljek v Celji. Začetek ob 11. uri do pola dne. (Zborovališče je v gostilnici „pri belem volu“ („zum weissen Ochsen“). Na dnevnem redu je: 1. Naznanila prvosednika in blagajnika o delovanju in stanju društva in pogovor o nadaljnjem društvenem delovanju. 2. Pogovor o pomanjkljivostih slovensko - štajerskega šolstva in o sredstvih za večje napredovanje njegovo. 3. Posvetovanje o bodočem obnem zboru. 4. Razni nasveti. K tej odborovi seji se vabijo ne samo gg. odborniki, kateri naj bi sicer prav za gotovo zbrati se izvolili, ampak tudi drugi udje našega društva naj bi se te važne seje s posvetovalnim glasom udeležiti izvolili. V Ljutomeru 1. maja 1875.

Lapajne, predsednik.

— (Iz Postojine) se nam dne 9. maja piše: O priliki vrnitve Nj. Veličanstva našega cesarja iz Dalmacije se bode sešlo v Št. Petru na Notranjskem več rodoljubov slovenskih, da ga sprejmo in pozdravimo v imenu naroda našega, kakor je bilo to uže obširneje razloženo v enej prejšnjih števil „Slov. Naroda“. V to svrhu se je tudi uže zbralo več pevcev iz Notranjskega, in da bi bila slovesnost tem sijajnejša, vabijo se uljudno vsi pevci, kateri se žele udeležiti te slovesnosti da naj izvolé oglasiti se pri tukajšnjem učitelju in pevovodji g. Račiču ali še mej tednom, al pa v petek v Št. Petru, kjer bode glavna preskušnja ob polu sedmej uri zvečer. Pela se bode slovenski avstrijska himna, pa Nedvedova „Mili kraj“. Nadejamo se, da ta poziv ne bode ostal brez uspeha, nego, da se bodo gg. pevci v obilem številu oglasili, ter tako pripomogli, da bode imela dotična slovesnost odločito slovenski značaj, in da bode videl naš presvitli vladar, da biva tu krepki, slovanski narod, kateri še nij vpognil svojega tilnika nemškutar-skemu jarmu.

— (Zaradi pohoda Nj. Vel. cesarja) v Reki se bodo na ogerskih in hrvatskih postajah južne železnice 10. i 11. t. m. za polovico znižani vozni listki prodajali. Za popotne iz hrvatskih postaj se namerava separaten vlak, kateri 11. t. m. ob 11. uri 58 min. po noči v Ljubljano doide, vpeljati. — Mej Zidanim mostom, sv. Petrom in Reko dobivali se bodo tour- in retour-listki za tretjino znižane cene, pa le za toliko sedežev, kolikor jih bo pri omenjenem separatnem vlaku še praznih. Zadnji listki so, vračaje se domov, veljavni do incl. 15. t. m. za vsakteri poštni ali mešani vlak. — To nam poroča izvedenec.

— (Nesreča na železnici.) Petek 4. t. m. je bil semenj v Litiji. Nekov posestnik iz ondotne okolice z imenom Kovač, podá se zvečer s svojo ženo domov. Mej Litijo in Kresnicami pri tretjej čuvajnici, kjer je prelaz, gresta na progo, in po njej dalje. Hipoma pridrži tovorni vlak št. 101. Mož korači naprej, žena za njim. Uvidé, kaj jima proti nevarnost, hoče ona potegniti svojo slabšo polovico za suknjo nazaj, — a prepozno uže. Sirota se zvrne sama pod baš mimo pribropeli parni stroj, ki jo takoj raztrga. I njega popade za gornjo ekstremiteto, da se nezaveden zgrudi. Poškodilo ga je pa ipak toliko, da je vsled tega uže umrl. Seveda bode stroga preiskava. Žalostna ti majka, čuvaj! Zakaj ju nesi pognal s proge? — A naj bi slavna sodnija hotela prepričati se, kaj oni posel nij kar si bodi. — Kaj pomaga, če podi železnišk čuvaj občinstvo s tira? Nič. Roga se mu, in v mnogih slučajih dobi povrhu batin po plečih. Navzočen sem bil sam enkrat in videl, kako so ga insultirali, ko jih je hotel zavrniti. Zakona gledé tega nikdo ne respektira; če ga ojadi čuvaj, sodnija precej oprošča zločinca. — Na opomine ob prelazih ne ozira se nikdo, čemu, — vsaj nij znamenje ali križ? —

— (Samomor zaradi čestilakomnosti.) Kakor se poroča iz Celja se je 7. t. m. ustrelil v skladišči ondotne kasarne obče priljubljen lejtnant B. Gollé zaradi prenapetosti in nezmiselne čestiželjnosti. To je uže četvrti samomor v kratkej dobi mej tamošnjim 20. lovskim bataljonom.

Razne vesti.

* (Mustače) — beseda je francoska in je ostala pri nas, ko so bili Francozi odšli — imajo pri nekaterih narodih velik pomen. Na Španjskem imajo moža, ki ima dolge pa čvrste brke, za srčnega, za prebrisanega; a kakoršne nosi zdaj španjska mladina, so jedva senca proti nekdanjim. Včasih so imeli navlašč futerale za-nje, v katere so je po noči zaklepali. — Hrvat ne more z lepa dobiti ženke, ako nema mustač, ravno tako Oger ne. Sicer pa je narava tema dvema narodoma podarila ta kinč v izobilji; brali smo nekje, da Hrvatoma pa Ogrom mustače zato rastó, ker jedó vedno „luk pa česjak“. Pri vojaki je ostro prepovedano, pod nosom obriti se. Ako kdo ravna proti tej prepovedi, zapro ga takoj, ali pa se ne sme iti sprehajati, dokler mu mustače zopet ne rastó. Pri ogerskih pa hrvatskih polkih se pa to še ostreje kaznuje, ker so mustače i narodna noša.

* (Čarovna mašina.) V New-Havenu v severni Ameriki so iznašli mašino, v katero se živ vol vrže, pa pride čez nekaj minut zdolet iz nje beefsteak, pečenka, semlete kosti, ustrojeno usnje in iz njega pol ducata narejenih črevljev. V neki tovarni v Novem Jorku pak stoje stroji, ki delajo šivanke na tak način, da bi človek skoraj ne verjel. Cela vrsta teh strojev je nastavljenih po redu, pa niso večje, kakor kakovšna navadna miza. Ti stroji delajo neprenehoma. Od časa do časa se meče vá-nje klobučič drata, stroji ga režejo v čisto enake koščke, zdolbejo v vsaki luknjo, obrusijo špico pa pridejo na drugem konci narejene šivanke na dan: te zgrabi takoj druga mašina, sestavi špice in ušesa v vrsto, tretja pa jih vzame določno število, zavije je v papir, ne da bi trebalo, da bi pomagala kaka človeška roka. 40 do 50.000 tisoč šivank nareja taka mašina vsak dan, in ko bi človek ne videl, kako se kadi iz dimnikov, verjel bi res kmalu, da je to delo vražje.

Poslano. *)

Gospodu Miha Tavčarju župniku v Vačah.
Težko se mi je tukaj opravičevati, pa kakor Vi mene očitno žalite, moram jaz tudi očitno braniti se. Navada moja je bila še uže od mladosti, da sem o pravem času spovedni listek svojemu duševnemu pastirju odrajal. Tudi letos sem to storil, a Vi ste se izrazili: „ta je mrtev“. Kaj hočete s tem? Na telesu nisem mrtev, družega mi pa dokazati ne morete, brez napak pa nij človeka na svetu. Saj se tudi ljudje spodtikajo in mársikaj ugibajo kaj ste storili, ko po pridigi blagoslova ne daste. Spomnite se besed zveličarja: „Ne sodite, da ne boste sojeni, ne pogublajte, da ne boste pogubljeni.“

S spoštovanjem

Janez Jelenc.

Vače 7. maja 1875.

*) Za obliko in obsega uredništvo ne odgovarja.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka
in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij bolezn, ki bi je ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medic in stroškov; zdravi vse bolezni v želodu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je boljše, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbellja, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalesscière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in

grizi, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v skalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in pranih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen mnogo učenih društev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.
Vaša izvrstna Revalesscière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam. James Shoreland, ranocelnik, 96. polka. Izkušnja tajnega sanitetnega svetovaleca gosp. Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.
Ponavljaje izrekam gledé Revalesscière du Barry vsestransko, najbolj spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec. Spričevalo št. 76.921.
Oberimpenn, (Badensko), 22. aprila 1872.
Moj pacient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetje jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalesscière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik. Montona, Istra. Učinki Revalesscière du Barry so izvrstni.

Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik. Št. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalesscière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijso bila v stanu odpraviti; toda Revalesscière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.

Št. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanju glave in davljenji. Št. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespanji, treslici na vseh udih, shujšanji in hipohondriji.

Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanju dušnika, omotici i tiščanju v prsih.

Št. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušatelja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznadejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

Št. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenju, nespanji in hujšanji.

Št. 75.928. Barona Sigmo 10letne hramote na rokah in nogah i. t. d.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, gledé hrane.

V plehastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr. 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v puščah a 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.

— Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbrucku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru M. Moriš, v Meranu J. B. Stockhausen, v Zagrebu v lekarnici usmiljenih sester, v Černewicah pri N. Snirhu, v Oseku pri Jul. Davidu, lekarju, v Gradcu pri bratih Oberranzmeyer, v Temišvaru pri Jos. v. Papu, mestnemu lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varaždinu pri lekarju dr. A. Halterju, kakor v vsih mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih: tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih.

Tuji.

8. maja:

Evropa: Horn, Weiman iz Dunaja. Pri Slonu: Ros iz Trsta. — Esler iz Dunaja. — Plaušak iz Trsta. — Knecht iz Dunaja. — Krušič iz Postojne.

Pri Mališ: Just iz Dunaja. — Weisenberger iz Lyona. — Kopman iz Dunaja. — Dekleva iz Trsta. Szatonay iz Dunaja. — Döring iz Freiburga. — Jugovec iz Kranja. — Kodiček iz Dunaja. — Drask iz Zagorja. — Geltner iz Celovca.

Pri Zamorel: Menzinger iz Gorenjskega. — Kraus iz Beljaka.

Pri bavarskem dvoru: Nubinato, Cesare iz Italije.

Št. 177.

2 podučiteljski službi

z letno plačo od 560 gold. se imajo na štiri-razredni šoli v Ljutomeru definitivno namestiti.

Prositelji, kateri so slovenskega in nemškega jezika zmožni naj do konca julija t. l. svoje prošnje vložijo.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru,

dne 7. maja 1875.

(158—1) Predsednik: **Premmerstein.**

Dunajska borza 10. maja.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovih	69 gld. 30 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74 „ 20 „
1860 drž. posojilo	111 „ 25 „
Akcije narodne banke	963 „ — „
Kreditne akcije	228 „ 75 „
London	111 „ 40 „
Napol.	8 „ 90 „
C. k. cekini	5 „ 29 „
Srebro	102 „ 85 „

V Ilirski Bistrici se oddaja precej

pekarija

s prav ugodnimi pogoji v najem.

Več se izve pri Aleks. Ličan-u v Ilirski Bistrici. (157—1)

Naznanilo prodajalnice!

Tovarniška zaloga platna in
novošegnega blaga

na Dunaji,

Josefstadt, Kochgasse, št. 36.

Vhod skozi „Alserstrasse“.

je sklenila, svoje izdelke, ne več kakor dosedaj izročevati le prodajalcem 27 krajcarjevim, temuč preskrbljevati prodajo v velikem in na drobno sama, ter določila za vse predmete enotno ceno za 1 kos 30 vatlov za gold. 7.50, tucat za 12 kosi za 3 gold. in sicer sledeče predmete pravobarvanega perkalina po 30 vatlov, batist, jaconete in mousseline, novošegnne robe za obleko, škotske in gladke barve, volnata preja, holandsko, belfaško in domače platno, beli širting in šifon na srajce, žnorce in barvani parhant za obleko, angleška platnena roba za domačo obleko, bela dvojtkanina in damaškova roba, barvani posteljni kanafas, beli in rumeni nanking, pisana roba za meblje, bela obrobljena zagrinjala, damaškovi in dvojtkaninovi robci. Dalje tucat 12 belih robecev od rumburškega platna, najfinejši, žepni robci od batista z barvenimi obrobeli, servijeti od dvojtkanine in damaška, bele in barvane čisto platnene desert, turške piké obrisače, platni in kotonni robci za na glavo, barvene in bive, gospodsko žepne rutice, in vsi v to stroko spadajoči predmeti.

Naročila iz dežele se baš tako vestno in pošteno izvršujejo, kakor bi se izbralo osobno a kar ne dopade, se takoj vzeme nazaj.

Adresa je:

An die Fabriks-Niederlage,
Kochgasse 36 in Wien.

NB. Za poskušnjo razpošiljamo tudi polovične kose 15 vatlov in pol tucata 6 kosev. (50—11)

Za zamašenje otlah zob

nij nobeno sredstvo prospešnejše in boljše, nego **zobna plomba** od c. k. dvornega zobnega zdravnika dr. J. G. Poppa na Dunaji, v mestu, Bognerstrasse št. 2, katero si more vsaka osoba sama prav lahko in brezbolečno deti v otlah zob, ki se potem trdo sprime z ostalimi škrbinjami in zobnim mesom, zob pred daljšim drobljenjem varuje in lajša bolečino.

Anatherin — voda za usta

od dr. J. G. Poppa, c. k. dvornega zobnega zdravnika na Dunaji, v mestu, Bognerstrasse št. 2, je najizvrstnejše sredstvo pri revmatičnem zobobolu, pri vnetjih, oteklinah in pri gnojenju zobnega mesa, zobni kamen olušč, ter zabrani njegovo razširjenje, okrepi zobno meso pri zobeh, ki se majé, očisti zobé in zobno meso vsih škodljivih tvarin, ustam pak podeli prijetno čvrstost, ter odstrani z njih neprijetno sapo uže po kratkej rabi.

Anatherin — zobna pasta

od dr. J. G. Poppa, c. k. dvornega zobnega zdravnika na Dunaji.

Ta priprava ohrani čvrstost in čistoto dihanja, vrhu tega podeli zobém belo-leskečo barvo, ohrani, da se ne pohabijo in okrepi zobno meso.

Dr. J. G. Poppov

rastlinski zobni prah.

Zobé očisti tako, ako se rabi vsaki den, da ne odpravi samo običajni sitni zobni kamen, nego tudi zobna glazura dobi vedno večjo belinjo in nježnost. (854—17)

V zalogi je v Ljubljani: pri Petričiču in Pirkerju, Jos. Karingerju, Ant. Krisperju, Eduard Mahrju, F. M. Schmittu, E. Biršicu, v lekarni; dalje v vseh lekarnah, parfumerijskih in galanterijskih zalogah na Kranjskem.

„Listki“.

Pod tem naslovom „Národna tiskarna“ v Ljubljani izdaja zbirko spisov beletrističnega in znanstvenega zapopadka v zvezkih po 20 do 50 krajcarjev.

Prvih sedem zvezkov je uže na svitlo prišlo in jih imajo na prodaj: „Národna tiskarna“ v Ljubljani in sledeči bukvarji:

V Ljubljani: Janez Giontini; Jurij Lercher; Ign. pl. Kleinmayr & F. Bamberg; Zeschko & Till; Otokar Klerr. — V Celovci: J. Leon; E. Liegel. — V Mariboru: Tiskarna J. Pajka. V Trstu: F. H. Schimpf. — V Gorici: Karel Sohar. — V Celji:

Karel Sohar. — V Ptuj: Vil. Blanke. — V Zagrebu: Leopold Hartman.

I. zvezek.

Stenografija, sp. dr. Ribič. — Životopisje, sp. Rajč Bož. — Prešern, Prešerin ali Preširen, sp. Fr. Levstik. — Telečja pečenka, novela, sp. J. Jurčič. — N. Machiavelli, sp. dr. Ribič. — Pisma iz Rusije, sp. dr. Celestin. — Trstovo z grozdem na Ruskem, sp. dr. J. Vošnjak. — Čigava bode? sp. J. Ogrinc. — Narodni jezik in trgovina, spisal L. Haderlap 25 kr.

II. zvezek.

Ivan Erazem Tatenbah. Izviren roman, spis. J. Jurčič 50 kr.

III. zvezek.

Prvi poljub. Novela, spisal J. Skalec — Na črni zemlji. Novela, spisal J. Skalec 25 kr.

IV. zvezek.

Lepi dnevi. Spisal Paulus. — Plašč. Novela. Ruski spisal N. V. Gogol; poslovenil L. Gorenjec. — Nekoliko opazek o izdaji slovenskih národnih pesnj. Spisal prof. dr. Krek 25 kr.

V. zvezek.

Meta Holdenis. Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez, poslovenil Davorin Hostnik 50 kr.

VI. zvezek.

Kazen. Novela, francoski spisal H. Rivière, poslovenil Davorin Hostnik. — Cerkev in država v Ameriki. Francoski spisal E. Laboulaye, poslovenil Davorin Hostnik 25 kr.

VII. zvezek.

Kantorčica. Roman s pogorskega zakotja. Češko spisala Karlina Světlá; poslovenil Franjo Tomšič 60 kr.

Uradno naznanilo.

11. maja 1875.

Javne dražbe: Ant Fupisovo, 250 gld., 25. maja (I. Senožec). — Fr. Plevelovo, iz Krške vasi, 13. maja (II. Zatičina). — Jere Razingerjeve iz Koroške Bele, 19. maja (I. Kranjska gora). — Matevž Smoletovo, 22. maja (III. Ljubljana). — Kranjske industrijske družbe, 13. maja (I. Radovljica).

Zabavni vlak na Dunaj.

Ob binkoštnih praznicah 15. maja t. l. pelje se prvi letošnji zabavni vlak s posebno znižano vožnjo ceno in v teku 14 dneh z vsakim osebnim vlakom (izvzemši brzo in poštne vlake) dovoljeno vožnjo nazaj,

iz Ljubljane na Dunaj.

Vožnje cene na Dunaj in nazaj: II. razred 18 gld., III. razred 12 gld.

Odhod iz Ljubljane: 15. maja ob 1 uri 7 min. popoldne, prihod na Dunaj: 16. maja ob 6. uri 41 min. zjutraj.

P. t. udeležnikom je dovoljeno mej vožnjo nazaj, v dobi biljetne veljavnosti izstopiti v Gradcu.

Opombe in določbe:

1. Vožnji listki se oddajajo pri osebni kasi c. k. priv. južne železnice pred odhodom vlaka.

2. Gledé popotne robe naj se vzame s soboj v kupé le ročna roba (bagage). Ako se popotna roba odda proti receptu, nij dovoljena slobodna utež.

3. P. t. udeležniki te zabavne vožnje globoko pri pohodu največjih dunajskih zabavnih naprav, n. pr. v Švenderjevem „Neue Welt“, dalje v jako interesantnem „aquarium“, potem na „zobokolesne železnice“ za izlet na „Kahlenberg“ in nazaj, jako znižane vožnje, oziroma vstopninske cene, ter se jim v to svrhu potrebni navodi izročé brezplačno, ko si kupijo vožnje listke. (156)

Schroeckljeva dunajska pisarna za potovanja,

in prvo podvzetje za zabavne vožnje in družbena potovanja, Dunaj, Sonnenfelsgasse Nr. 1.

Národna tiskarna

v Ljubljani

izdeljuje

vozne liste za železnice

s firmo in železniškim kolekom

po novi naredbi

1000 iztisov za	gold.	7.50
2000 „ „	„	13.50
Za brzovoznino:		
1000 iztisov za	„	9. —
2000 „ „	„	16.50

Kegljanje za dobitke,

na korist

fondu pomočnih uradnikov bolnišno-podpornega društva

v mičnih prostorih

gostilnice „pri zvezdi“

(vulgo „Balantu“)

na sejmskem trgu.

Kegljanje se prične 10. maja t. l., ter konča 23. maja ob 10. uri zvečer z podeljenjem sledečih dobitkov:

I. dobitok	5 cekinov	IV. dobitok	5 tolarjev
II. „	3 cekini	V. „	3 tolarje
III. „	2 cekina	VI. „	2 tolarja

vsi dobitki dragoceno in praktično okinčani; dalje I. premija v 2 tolarjih, z dekoracijo in zapečatena, za največ kegljano serijo; II. premija je kot juks-dobitek.

Serija velja 20 kraje.

Kegljanje se prične vsaki den ob 9. uri zjutraj in konča ob pólunoči; sredo 12. in 19. maja se pak more kegljati le do 7. ure zvečer.

Ker je namen popolnem humanitarne, se kegljavski prijatelji uljudno vabijo, naj se udeležé prav mnogobrojno.

(153—2)

Vodstvo.

Služba tajnika

vranskega okrajnega zastopa z letno plačo 500 gld. in prostim stanovanjem je izpraznena. — Prošnje s potrebnimi spričevali, — da je prošilec popolnem zmožen v slovenskem in nemškem jeziku uradovati, da je izurjen politični uradnik, dobrega zadržanja, in da je samec, — naj se blagovolijo skrajno do

zadnjega majnika t. l.

semkaj poslati.

Od okrajnega odbora na Vranskem,

(144—3)

29. aprila 1875.

Načelnik:

Vrinovo.

Piccolijeva lekarna „k angelju“

Farmacijske špecialitete
Gabriel Piccolia,

lekarna v Ljubljani, na dunajski cesti.

Anaterinova usta voda in zobni prašek.

Boljši, nego vsaka druga zobna voda in zobni prašek, pravo sredstvo zoper zobobol in usne bolezni, zoper gnjilobo in majanje zob, zoper differitis ali vnetje grla in skorb, prijetnega duka in okusa, krepi dalje zobno meso, in je sploh neprimerljivo sredstvo za čiščenje zob. Kdor ga enkrat poskusi, dal mu bude gotovo prednost, vzile vsim enakim izdelkom. I steklenica 60 kr., I škafja 40 kr.

Ribje olje, posiljano na ravnost iz mesta Bergen na Norveškem, brez kisline in ne slabodiseče, I originalna steklenica 80 kr.

Pravi sajdlivec pulver. Nareja se z čisto kemikalijevih pulver. I škafja 80 kr., I tucat škafelj 6 gold. 60 kr.

Pravo vinsko žganje z soljo, v pomoč bolehnemu človeštvu, pri vsih notranjih in vnanjih prisadnih, zoper večino bolezni, posebno za vsakovrstne rane itd. I steklenica 40 kr.

Eliksir iz Kine in Koke. Najboljši do sedaj znani železnični Eliksir. Pospešuje cirkulacijo in prebaviljenje, čr. azlično organe in ude z nova okrepiti in črati. I steklenica 80 kr.

Glycerin-Crème, je posebno izborno sredstvo zoper razpoke usnice in kože na rokah. I flacon 30 kr.

Lancaster-lijna voda. Toaletni zaklad. Specijalno, da se ohrani koža krasna, njezna in mehka, se jej daje prednost pred vsimi umivalnimi vodami, lepčičem in lepčičim sredstvom, katera so čisto škodljiva. I steklenica I gold.

Rajževi pulver. Izklinjujivo iz vegetabilnih tvarin, posebno zdrav za kožo, kateri podeli izvorno brhkost in čvrstost, kar se nabaja le pri mladim. I paket 10 kr., I škafja 40 kr.

Sok iz Tamarinde. Po mizli sredstvih izlačen. Učinkuje znamenito krepilno in olajšajoče. I steklenica 40 kr.

Neizmotljivo sredstvo zoper mrzlico. Učinek tega leka je dokazana istina in vsaki bolnik, ki je lek uže poskusil sam na sebi, se bode radostno prepričal, da je najmočnejše in zanesljivše sredstvo do sedaj znanih zoper ponavljajočo se mrzlico. I steklenica 80 kr.

Narodila se izvršujejo vračajočoj se pošto proti poštnemu porezu. (132—9)